

Protestantse Kerk Ieper
Eredienst van 28 juni 2020

Liturgische kleur: Groen
Voorganger: ds. Eleonora Hof
Van dienst: Annick Dejoncheere

Openluchtviering Zonneland

- Welkom

- Meezinglied: 'De kracht van Uw liefde'

Heer ik kom tot U
Neem mijn hart verander mij
Als ik U ontmoet, vind ik rust bij U
Want Heer ik heb ontdekt,
dat als ik aan uw voeten ben,
trots en twijfel wijken, voor de kracht van Uw liefde

Refrein: Houd mij vast, laat Uw liefde stromen
Houd mij vast, heel dicht bij Uw hart
Ik voel Uw kracht, en stijg op als een arend
Dan zweef ik op de wind, gedragen door Uw Geest,
En de kracht van Uw liefde.

Heer kom dichterbij,
dan kan ik Uw schoonheid zien
En Uw liefde voelen diep in mij
en Heer leer mij Uw wil,
zodat ik U steeds dienen kan.
En elke dag mag leven
Door de kracht van Uw liefde

Refrein (2x)

Dan zweef ik op de wind,
gedragen door Uw Geest,
En de kracht van Uw liefde. (2x)

- Votum en groet

- **Meezinglied: 'De laatsten worden de eersten'**

De laatsten worden de eersten,
Wie knielde, krijgt een toon,
De knechten mogen heersen,
De dienaar heet een zoon.

O Heer, o eerstgeboren
Van allen uit de dood,
Gij zoekt wat is verloren,
Gij maakt het leven groot.

Wie zelf zich hoog verheffen,
Die slaat Zijn oordeel neer,
De bergen worden effen,
De zee zwijgt voor de Heer.

Maar wie zich heeft gebogen
Voor wat Hij geboden heeft,
Die zal ook Hij verhogen
Zo waar Hij eeuwig leeft.

De laatsten worden de eersten,
Wie knielde krijgt een troon,
Wie slaaf was, mag nu heersen,
De vreemdeling wordt zoon.

- **Gebed om ontferming**

- **Meezinglied: 'Vrede zij U'**

Vrede zij u, vrede zij u,
gelijk Mij de Vader zond, zend ik ook u.
Vrede zij u, vrede zij u,
gelijk Mij de Vader zond, zend ik ook u.

Blijft in mijn vrede, blijft in Mij,
mijn Woord moet in u zijn, dat maakt u vrij.
Blijft in mijn vrede, blijft in Mij,
mijn Woord moet in u zijn, dat maakt u vrij.

Ontvang Mijn Geest, Heilige Geest,
Hij zal u leiden, weest niet bevreesd.
Ontvang Mijn Geest, Heilige Geest,
Hij zal u leiden, weest niet bevreesd.

Vrede zij u, vrede zij u,
gelijk Mij de Vader zond, zend ik ook u.
Vrede zij u, vrede zij u,
gelijk Mij de Vader zond, zend ik ook u.

Alternatieve vredeswens:

Maak een hartje van je handen en begroet op die manier je burens

- Schriftlezing: Jeremia 29: 1-14

Brief aan de ballingen

29¹Dit is de tekst van de brief die de profeet Jeremia vanuit Jeruzalem stuurde aan de belangrijkste oudsten in ballingschap, aan de priesters, aan de profeten en aan alle mensen die Nebukadnessar naar Babel had gevoerd. ²Koning Jechonja, de koningin-moeder, de hovelingen, de edelen van Juda en Jeruzalem, de smeden en de slotenmakers waren toen al weg uit Jeruzalem. ³Hij gaf de brief mee aan Elasa, zoon van Safan, en aan Gemarja, zoon van Chilkia, die als gezanten van koning Sedekia van Juda naar koning Nebukadnessar van Babel gingen.

⁴Zo spreekt de HEER van de machten, de God van Israël, tegen **alle** ballingen die Ik uit Jeruzalem naar Babel heb gevoerd:

⁵U moet huizen bouwen en daarin gaan wonen, tuinen aanleggen en er de opbrengst van eten; ⁶u moet trouwen en kinderen krijgen, vrouwen kiezen voor uw zonen en uw dochters uithuwelijken, die op hun beurt weer kinderen krijgen. Zorg dat u daar groter wordt in aantal, niet kleiner. ⁷Zet u in voor de **welvaart (= vrede, sjalom)** van de stad waarheen Ik u verbannen heb, en bid voor haar tot de HEER, want van haar welvaart hangt uw welvaart af.

⁸Zo spreekt de HEER van de machten, de God van Israël: Laat u niet misleiden door de profeten en de waarzeggers die er onder u zijn. Luister niet naar hun dromen. ⁹Ze misbruiken mijn naam om leugens te verkondigen; Ik heb hen niet gezonden – godsspraak van de HEER. ¹⁰Want zo spreekt de HEER: Pas wanneer de zeventig jaar van Babel voorbij zijn, trek Ik mij uw lot weer aan; Ik vervul de belofte die Ik u deed en breng u terug naar deze plaats. ¹¹Ik ken de plannen die Ik met u heb – godsspraak van de HEER. Ze hebben uw heil op het oog, niet uw ongeluk, en een **hoopvolle toekomst**. ¹²Als u Mij aanroept en tot Mij bidt, zal Ik u verhoren. ¹³Als u Mij zoekt, met heel uw hart zoekt, zult u Mij vinden, ¹⁴dan laat Ik mij vinden – godsspraak van de HEER. Ik herstel u weer in uw vroegere staat; uit de versnippering over alle volken en plaatsen breng Ik u weer samen – godsspraak van de HEER. Ik breng u terug naar deze plaats, waaruit Ik u heb weggevoerd.

- Meezinglied: 'Een toekomst vol van hoop'

In de nacht van strijd en zorgen
kijken wij naar U omhoog,
biddend om een nieuwe morgen,
om een toekomst vol van hoop.

Ook al zijn er duizend vragen,
al begrijpen wij U niet,
U blijft ons met liefde dragen,
U die alles overziet.

Refrein: U geeft een toekomst vol van hoop;

dat heeft U aan ons beloofd.
Niemand anders, U alleen,
leidt ons door dit leven heen.

U heeft ons geluk voor ogen.
Jezus heeft het ons gebracht.
Mens, als wij, voor ons gebroken
in de allerzwartste nacht.

Refrein

U bent God, de Allerhoogste,
God van onbegrensde macht.
Wij geloven en wij hopen
op het einde van de nacht.

Refrein (3x)

- Verkondiging

Geliefde gemeente van onze Heer Jezus Christus,
Luisteraars, zoekers, mensen die hopen op een betere toekomst,

Vandaag laten we ons meevoeren naar een profeet uit het Eerste Testament die de eer heeft dat zijn naam een werkwoord geworden is. Een dubieuze eer, want dat werkwoord is nou niet zo heel positief. We hebben het over “jeremiëren.” Klagen, zagen, zuchten, steunen. Het Bijbelboek Klaagliederen staat op Jeremia’s naam. En dan ben je natuurlijk wel de koning van de klacht, als je een heel boek hebt geschreven met alleen maar doffe ellende. Ik zeg het even scherp, want zelfs in Klaagliederen is hóóp te vinden.

Wie is dus die Jeremia? Hij krijgt lang zo veel aandacht niet als die andere grote profeet wiens naam op dezelfde manier begint, Jesaja. Hij kreeg net als Jesaja visioenen en tekenen door van God zelf. Met één grote rode lijn, één constante. Bekeer je! Leef anders! De rechten van de zwaksten in de maatschappij worden geschonden. Keer je om, doe recht! Pas dan zul je God echt dienen. Profetie met uitroeptekens dus.

Jeremia leefde in de zevende eeuw in een tijd van grote dreiging van de wereldmachten rondom Israël. Hij was niet de enige profeet die toen zijn boodschap verkondigde. Maar veel andere profeten hadden een positieve boodschap. Ondanks de dreiging van de grootmachten rondom hen, zou het volk van Israël gespaard worden. Maar Jeremia was geen goed-nieuws-gaat-u-maar-rustig-slapen-alles-is-onder-controle profeet. Hoofdstuk 25:5 spreekt boekdelen:

“Geef je verdorven levenswandel op, alleen zo mogen jullie in het land blijven wonen.” Jeremia durfde een impopulaire boodschap te brengen. De boodschap dat omkeer nodig was. Zoals het nu ging, kon het niet doorgaan. De armen werden willens en wetens vertrapt en de eredienst werd niet serieus genomen. Israël moest zijn verdorven levenswandel opgeven. Maar dat is niet gebeurd. De bovenlaag van de bevolking werd weggevoerd door koning Nebukadnessar. De deportatie van de inwoners van een veroverd gebied was een beproefde militaire tactiek in die

tijd. Deportatie was heel effectief. Je haalde de elite van de bevolking weg als overwinnaar, en er bleef alleen nog maar het gewone volk over. En met hen kon je dan als militaire machthebber doen wat je wilde.

Op het moment dat de brief in hoofdstuk 29 geschreven wordt, is de bovenlaag van het volk al weggevoerd. Jeremia is nog achtergebleven in Jeruzalem. Maar hij was niet de enige profeet in Jeruzalem. Hij had een concurrent die de aandacht opeiste. Het volk was in de ban van hem.

Deze profeet heette Chananja. Ik moet zeggen dat ik zelf ook weer even heel goed na moest denken wie dat ook al weer was. Want over deze profeet lees je nooit iets in de kinderbijbels en er worden al helemaal geen liederen over hem geschreven of meditatieve stukjes aan hem gewijd. Maar goed, Chananja verschijnt hier op het toneel. Hij is een populaire profeet want hij zegt dat de ballingschap maar twee jaar zal gaan duren. Met andere woorden: het is maar tijdelijk, alles zal wel weer goed komen. Twee jaar, dat is makkelijk te overleven. En daarna zal alles weer terug naar het oude normaal gaan. Geen echte reden dus om je op te winden of bij de pakken neer te gaan zitten. Geen wonder dat de bevolking helemaal op de hand van Chananja. De naam Chananja betekent zelfs: 'God is genadig'. Niet zo moeilijk om dan de conclusie te trekken dat de Heer ook genadig zal zijn voor het volk van Israël.

Twee profeten die alletwee claimen in naam van de Heer te spreken, maar iets compleets tegenovergestelds zeggen? Dat kan natuurlijk niet lang goedgaan. Het komt tot een publieke confrontatie tussen Chananja en Jeremia. Zij vertegenwoordigen twee tegenovergestelde denkrichtingen. De 'gaat u maar rustig slapen-houding' aan de ene kant, en aan de andere kant de angstaanjagende eerlijkheid van Jeremia. De Heer had tegen Jeremia gezegd dat hij een juk moest maken en op zijn schouders leggen. Want Jeremia moest zijn boodschap voor het volk zo duidelijk mogelijk brengen. Niet alleen met woorden, maar ook met een symbool, met een voorwerp. Het juk op zijn schouders is het teken van de onderwerping aan de Heer.

Chananja pakt dat juk van zijn schouders af en breekt het in stukken. Dat is een ongelooflijke en doelbewuste provocatie. Jeremia laat het er niet bij zitten en profeteert: Zoals Chananja het juk in stukken heeft gebroken, zo zal het leven van Chananja zélf verwoest worden. Een jaar later is Chananja inderdaad dood.

Ik stelde mezelf de vraag: als ik toen in Jeruzalem woonde: wie zou ik geloofd hebben? Zou ik ook niet liever Chananja willen geloven? De profeet van het grote 'het zal allemaal wel meevallen'? Zou ik de moed hebben om de boodschap van Jeremia te geloven?

We hebben het ook gemerkt deze periode. Het slechtste wat je kan doen tijdens de coronacrisis is je hoofd in het zand steken en doen alsof er niets aan de hand is. De beste leiders zijn leiders die ook een impopulaire boodschap kunnen brengen en deze open, eerlijk en transparant kunnen brengen. We komen niet ver als we de realiteit niet onder ogen willen zien. Een te makkelijk 'het zal allemaal wel meevallen' kan levens kosten.

Na deze publieke confrontatie met Chananja schrijft Jeremia een brief aan de Israëlieten die naar Babel gedeporteerd zijn. Ook dit is geen brief met een goed nieuws. Hij zegt niet zoals Chananja: de ballingschap zal maar twee jaar duren. Nee, hij plakt er een tijd aan die de ontvangers de rillingen over het lijf zal laten gaan. 70 jaar. Drie generaties. Drie generaties lang zal de

ballingschap duren. De oudste generatie had dus geen uitzicht op terugkeer. Zij moesten een nieuwe realiteit aanvaarden. Ze wisten dat zij oud zouden worden en sterven in Babel. In een vreemd land, zonder tempel en zonder hun vertrouwde rituelen.

De gedeporteerden moesten zich dus instellen op een heel ander leven. Een leven zonder de vanzelfsprekendheden van de tempel. Ze konden God niet meer dienen op de manier zoals ze dat altijd gewend hadden. Alle zekerheden die ze hadden bestonden niet meer.

Ook hier is het niet zo moeilijk om de parallel met ons leven te zien. Wij hadden ook nooit kunnen denken dat we zo'n lange periode niet meer in ons kerkgebouw konden samenkomen en moeten ook nieuwe manieren uitvinden om met God en met elkaar verbonden te blijven.

Te midden van deze onzekerheid schrijft Jeremia dus deze brief. En horen we ook woorden van hoop.

Zet u in voor de welvaart van de stad waarheen Ik u verbannen heb, en bid voor haar tot de HEER, want van haar welvaart hangt uw welvaart af.

Ik ken de plannen die Ik met u heb – godsspraak van de HEER. Ze hebben uw heil op het oog, niet uw ongeluk, en een hoopvolle toekomst. 12Als u Mij aanroept en tot Mij bidt, zal Ik u verhoren.

Als we nu het héle verhaal kennen, alles wat schuil gaat achter deze woorden, dan lezen we ze heel anders. Dan zijn het geen makkelijke, mooie woorden, maar krijgen ze heel wat meer diepgang.

Een hoopvolle toekomst! Dat betekent in de eerste plaats dat God aanwezig is in die toekomst. Dat betekent dat je niet alleen op weg gaat. Dat de zegen van de HEER bij je is. Dat betekent dat de ballingen ook in Babel aan de toekomst konden bouwen. Dus zelfs als de fundamenten onder hun bestaan waren weggevaagd, bestond er voor hen nog een toekomst. Die toekomst wordt alleen mogelijk gemaakt door God zelf.

Het is zijn genade dat we er nog zijn. Dat Hij nog steeds doorgaat met zijn plan. Een plan van heil, niet van ongeluk.

Het vraagt tijd om een heel nieuwe toekomst voor te stellen. Dat kan ook niet zonder goed afscheid te nemen van het oude. We lezen bijvoorbeeld in Psalm 137 het volgende over de ballingen:

Aan de rivieren van Babel,
daar zaten wij treurend
en dachten aan Sion.
In de wilgen op de oever
hingen wij onze lieren.

Het is niet vanzelfsprekend om weer een loflied te zingen als je door een heftige en traumatische ervaring bent gegaan. Dat hoeft ook niet direct. Je mag er de tijd voor nemen. Niet alles hoeft weer terug naar normaal, en lang niet alles kan terug naar normaal. We hebben tijd nodig om weer vooruit te kijken, te herstellen, een evenwicht te hervinden. Stapje voor stapje. De

woorden van Jeremia gaan met ons mee. De toekomst is hoopvol – omdat God met ons meegaat. Welke richting dat ook is, wat de omstandigheden ook zijn. Ik ben er in ieder geval gerust op.

Er zit veel veerkracht in ons, in onze kerk. Die veerkracht spreken we nu ook aan. We nemen de tijd om de afgelopen maanden te verwerken en gesprekken te starten over wat kerk-zijn voor ons in deze nieuwe tijd zal betekenen.

We danken God dat Hij ons een toekomst geeft waarin we mogen durven geloven.

Amen.

- **Luisterlied: 'Hoop in mij'**

© Reyer van Drongelen

Ik besluit
U te vertrouwen
Mij aan Uw woorden
Vast te houden
Ik hoor Uw stem
Spreken tot mij
Wees gerust
Ik ben erbij

Door het vuur
Door de beproeving
Blijf ik standvastig
Blijf ik moedig
Waar ik ook ben
Of waar ik ook ga
Ik weet dat U
Mij nooit verlaat

*Refrein: Geen angst houdt mij nog vast
Ik ben volledig vrij
Ik maak de wedstrijd af
U baant de weg voor mij
Geen angst, geen oordeel
Maar hoop op heerlijkheid
Geen angst, maar vrede
Jezus de Hoop in mij*

In mijn falen
In mijn zwakte
Blijf ik geloven
blijf ik vechten
U tilt mij op
Al val ik steeds weer
Ik kijk naar U

en wankel niet meer

- **Mijn hoop voor de toekomst is...**

Schrijf jouw wens op een kaartje en hang die na afloop van de dienst aan de wensboom

- **Meezinglied: 'Heer, het licht van uw liefde schittert**

Heer Uw licht en Uw liefde schijnen
waar U bent zal de nacht verdwijnen
Jezus licht van de wereld vernieuw ons
levend woord ja Uw waarheid bevrijd ons
schijn in mij
schijn door mij

Refrein: Kom Jezus kom
vul dit land met Uw heerlijkheid
kom Heil'ge Geest
stort op ons Uw vuur
zend Uw rivier
laat Uw heil heel de aard vervullen
spreek, Heer, Uw woord
dat het licht overwint

Heer ik wil komen in Uw nabijheid
uit de schaduwen in Uw heerlijkheid
door het bloed mag ik U toebehoren
leer mij toets mij Uw stem wil ik horen
schijn in mij, schijn door mij

Refrein

Staan wij oog in oog met U, Heer,
daalt Uw stralende licht op ons neer
zichtbaar, tastbaar wordt U in ons leven
U volmaakt wie volkomen zich geven,
schijn in mij
schijn door mij

Refrein

- **Mededelingen van de kerkenraad**

- **Luisterlied: 'Geef mij kracht en geef mij moed'**

Tekst: Ron Schröder & Marianne Busser

Muziek: Lydia Zimmer

© Celmar Music / Schröder & Busser

Als het nacht is in mijn leven,
als het donker is en koud,
als het lijkt of er geen hoop is
en er niemand van mij houdt,

als het leven veel te zwaar is
en ik voel me zo alleen,
Vader, wilt U mij dan troosten,
leg Uw armen om mij heen.

Refrein: Neem mij in Uw vaderarmen,
laat Uw liefde mij verwarmen.
Mag het wolkendek verdwijnen
en Uw licht weer voor mij schijnen.
Wilt U altijd naast me staan,
geef mij moed om door te gaan.

Trouwe Vader in de hemel,
wees bij mij in mijn verdriet.
Wilt U zelf mijn tranen drogen.
Lieve Heer, vergeet mij niet.
Als het moeilijk lijkt en zinloos,
alsof niets er nog toe doet,
wilt U dan heel dicht bij mij zijn.
Geef mij kracht en geef mij moed.

Refrein (2x)

- **Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader**

- **Slotlied: Vervuld van uw zegen**

Vervuld van uw zegen
Gaan wij onze wegen
Van hier, uit dit huis
waar uw stem wordt gehoord,
In Christus verbonden,
tezamen gezonden
Op weg in een wereld
die wacht op uw woord.
Om daar in genade
uw woorden als zaden
Te zaaien tot diep in het donkerste dal,
Door liefde gedreven,
om wie met ons leven
Uw zegen te brengen die vrucht dragen zal.

- **Zegen**

- **Antwoordlied: 'Amen'**

Amen, amen, amen!
Dat wij niet beschamen
Jezus Christus, onze Heer.
Amen, God, Uw naam ter eer!

Huishoudelijke mededeling: Bij het verlaten van je plaats graag je mondmasker weer aandoen.